

AZÉST

Előfizetési árak:

Egész évre..... 16.— korona
Félévre..... 8.— korona
Negyedévre..... 4.— korona
Egy hóra..... 1.40 korona
Egyes szám ára a fővárosban és a vidéken 4 fillér

Politikai napilap

FELELŐS SZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR

Megjelenik

naponként délután
Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Miksa-u. 8.
Athenaeum-palota

Az önkéntesek

gyöngyvetét veszedelem fenyegeti, de az apák zsebeire jobb idők kinálkoznak. A hadügyminiszteriumban valakinek nagyon okos ötlete támadt: az önkéntesek extrawurstjait megszüntetik, minden önkéntest az állam tart el, úgy mint más közkatonát, de viszont minden önkéntes is ott fog lakni, a hol a többi közkatoná: a kaszányában és úgy fog élni, mint a többi.

Nincs többé gond, hogy honnan vegye az apa az önkéntesi költségeket, miből fizesse a drága egyenruhát és honnan kerítse elő azt a sok pénzt, a mibe az önkéntesi könnyelműség egy vagy két év alatt kerülni szokott.

Ezt az önkéntesi könnyelműséget fogja és akarja az új rend megszüntetni. Az önkéntes fogalma ma úgy él a köztudatban, mint egy könnyelmű, pezsgőző, fiakkerező gavallér, a kit feldiszit az egyenruha és a ki úgy tekinti az önkéntesi esztendejét, mint ifjúkori kitombolására szánt gyöngykorcsakot.

Hány ekzisztencia pusztult így el és hány szülő lett a fiuk könnyelműségének az áldozata!

A hadügyminiszter pedig azt mondja, hogy a katonaságot bizony egy apa se utálja meg az önkéntesi dárídó miatt! És mivel a katonaságnak nem gavallérokra, hanem katonákra van szüksége, véget fognak vetni a mai képtelen állapotoknak.

Azonban egyre kell ügyelni. Mivel a könnyelműségnek és a gavalléroskodásnak az igazi tanýája a lovasság, az új rendszert főleg a lovas csapatbeli önkéntesekre kell kiterjeszteni. E nélkül a reform egy fabatkát se ér. Néhány grófi csemete prűszkölni fog ugyan, de elvégre is a törvényt nem a grófokért csinálják. (Igaz, hogy sajnos, ők csinálják!)

Ez a reform nem is volna demokráta, ha még mindig meghagyná egyes önkéntesek számára azt a lehetőséget, hogy egyenruhás gavallérok lehessenek. Egyenlő mértéket kérünk! És addig is, a míg a törvényhozás megvalósítja a két éves szolgálat intézményét — a mi, reméljük, a véderő-reform elengedhetetlen kelléke lesz — szükséges, hogy a gazdagoknak és kiváltságosoknak juttatott előnyök megszüntetessenek. A katonaság ne legyen a dárídozó ifjuság tönkretevője!

A bécsi polgármester a látogatásról.

Bécs, szeptember 30.
(Az Est tudósítójától.)

Neumayer polgármester délbén szíves volt fogadni az önkéntes tudósítóját s többek között a következőket mondta nekem:

— Azt hiszem és remélem, hogy már ma este utazhatom Budapestre. Még egy táviratot várok s akkor pontosan meg tudom állapítani indulásom idejét. De remélem, hogy ma este utazom. Dr. Hoss alpolgármester is velem jön.

Arra a kérdésemre, hogy milyen a hangulat a keresztényszocialista párt táboraiban az utazás miatt, a polgármester így felelt:

— Nem mondhatnám, hogy valami nagy az ellenzés. Mindenki tudja, hogy politikai célja látogatásomnak nincsen. Abszolúte nincs politikai célja.

E szavakat erősen hangsúlyozta Neumayer és még megjegyezte, hogy novemberben Párisba készül utazni.

A gyilkos tehervonat.

Oberndorf, szeptember 30.

Scherr edénykereskedő kocsját egy tehervonat elütötte. A kereskedő súlyosan megsebesült, felesége meghalt, a lovak elpusztultak. A felelőség a váltóórt terheli, a ki a sorompókat elfelejtette elzárni.

A bécsi tőzsdéről.

Az általános pénzügyi viszonyokra való tekintettel a spekuláció tartózkodóan viselkedett, de az árfolyamok tartottak. Dunagőzh. részv. 27 koronával emelkedett, Adria-részv. szilárd volt, egyes ipari értékek iránt érdeklődés mutatkozott. Magyar koronajáradék 10 százalékkal javult.

Színésznők szerencséje.

— Az Est tudósítójától. —

Vallentin-Wolff-Metternich Claire grófné szerencséjéhez hasonló érte a bécsi színpadok három művésznőjét. Egyikük, Ligeti Anna, magyar származása s ő bucsut fog mondani pályájának. Schöller Agoston lonag. osztrák milliomos gyáros veszi nőül. Krenn Katalint, a Josefstadt-színház művésznőjét báró Podmaniczky jegyezte el. Legközelebb lesz az esküvő. A harmadik a sorban Berger Olga, az udvari operaház táncosnője. Az ő vőlegénye báró Dirsztay, a török főkonzul fia.

Budapesti tőzsde.

Gabonatőzsde: A készáruvásáron 80.000 mm. buza kelt el változatlan áron. A határvidépiacra tegnapi zárókurzusokon indult az üzlet, majd fedezésekre intenzíven megszilárdult.

Értéktőzsde: Kevés üzlet mellett változatlanok a kurzusok, a spekuláció vállalkozási kedvét a pénzügyi viszonyok alakulása lefohasztotta.

TŐZSDE

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

	Szept. 29 zárlat	Mai árfolyamok 11 óra	1 óra
Magyar hitel.....	858.25	856.50	857.50
Osztrák hitel.....	669.—	668.50	669.—
4%-os koronajáradék.....	91.75	91.90	91.85
Államvasút.....	759.50	760.—	760.—
Jelzálogbank.....	490.25	490.—	490.—
Leszámitoló Bank.....	610.75	611.—	610.—
Hazai Bank.....	308.—	307.—	306.50
Magyar Bank és Kereskedelmi részv.....	754.—	753.—	754.—
Rimamurányi.....	696.50	—	—
Salgótarjáni.....	641.—	—	—
Közúti vasút.....	769.—	767.50	767.75
Városi villamos.....	414.—	412.50	412.—
Adria.....	522.—	—	—
Atlantica.....	316.—	—	—
Budapesti Bank.....	558.—	—	—

Irányzat: Nyugodt.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

(50 kilogrammonként)

	Szept. 29 zárlat	Mai árfolyamok 11 óra	1 óra
Buza októberre.....	9.95	10.33	10.37
Buza áprilisra.....	10.28	10.02	10.06
Rozs októberre.....	7.33	7.33	7.35
Zab októberre.....	7.76	7.78	7.78
Zab áprilisra.....	8.20	8.21	8.22
Tengeri májusra.....	5.52	5.51	5.60

Irányzat: Szilárd.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

	Szept. 29 zárlat	Mai árfolyamok 11 óra	1 óra
Osztrák hitel.....	668.50	668.50	668.50
Magyar hitel.....	857.50	857.50	857.50
Államvasút.....	759.50	759.75	759.—
Alpesi.....	768.—	768.—	768.—
Déli vasút.....	118.—	117.25	117.25
Osztrák járadék.....	93.35	91.90	—

Irányzat: Nyugodt.

INTRIKÁK Neumayer ellen

Elmarad a budapesti látogatás?

— Az Est BÉCSI tudósítójától. —

A mint Az Est már tegnap jelentette, a bécsi keresztényszocialista párt és annak sajtója heves küzdelmet indított, hogy meggyőztassa Neumayer bécsi polgármester bejelentett budapesti látogatását. A legfelháborítóbb intrikálás folyik Bécsben, a községtanácsban és a parlamenti pártok között és ma már úgy áll a helyzet, hogy az intrikáknak sikerült Neumayer látogatását erősen kétségessé tenni. A polgármester egyelőre csak elhalasztotta utját, de úgy látszik, hogy a halogatásból teljes meghátrálás lesz és Lueger híveinek sikerülni fog a látogatást teljesen meggyőztetni. Most már csak Neumayer erélyén mulik, hogy ki fog győzedelmeskedni: a békülékenységet hirdető bécsi polgármester, vagy a Lueger végrendeletét ordító keresztényszocialista politika.

Támadás Neumayer ellen.

Erősen jellemzi a helyzetet a Zeit mai közleménye, mely kétségtelenül keresztény szocialista körökből származik.

— Neumayer polgármester szándéka — írja a Zeit — igen mélyreható elkedvetlenedést okozott a bécsi községtanácsban. Erre vezethető vissza, hogy a budapesti látogatás most már halasztást szenvedett. Azonban valószínű, hogy ha a polgármester el is utazik Budapestre, ez a látogatás nem a bécsi községtanács hivatalos képviselőjének, hanem csupán egy magánembernek látogatása lesz.

— A községtanács körében nem tartják valószínűnek, hogy Neu-

mayer most a községtanács véleményét provokálná ebben az ügyben. Valószínű, hogy a községtanács hozzájárulásának megnyerésére irányuló minden kísérlet kilátástalan volna. A községtanácsban uralkodó rossz hangulatnak egyébként csak másodrendű oka az, hogy Neumayer ez ügyben a községtanácsot és a keresztényszocialista pártot még meg sem kérdezte. Az aggodalmak első-sorban politikai természetűek. A magyarokhoz való közeledés a legteljesebb mértékben ellenkezik a keresztényszocialista birodalmi politikának eddigi elveivel, melyek mindig a magyar törekvések leghevesebb leküzdését célozzák.

A keresztényszocialista párt rokonszenvét eddig mindig a románok és a délszlávok birták és attól lehet tartani, hogy ez a két nemzet a budapesti látogatásban, noha ez csupán egy határozott célnak, a huskérdésnek szólna, a régi baráti viszony felbontását látná. Kétkednek továbbá abban is, hogy a polgármester e szándéka bizonyos igen magas köröknek helyeslésével találkozna, pedig e körök véleményére a keresztényszocialista párt mindig a legnagyobb súlyt fektette. Neumayernek meg kellene elégednie legfeljebb azzal, hogy Budapesten mint magánember jelenjék meg mert hiszen a mindkét várost érintő huskérdésről, mint magánember is tanácskozhatik.

Fenyeget a Reichspost.

Már ez a cikk is, de meg Porzer alpolgármesternek tegnap tett nyilatkozata mutatja a Bécsben folyó harcot. De még inkább jellemző a Reichspost mai számának az a cikke, a mely rendkívül hidegen emlékezik meg a polgármester látogatási teréről és sorait így végzi:

— Miután Neumayer nemcsak Bécs polgármestere, hanem alsó-ausztriai tartományi marsall-helyettes is, de meg jelenleg keresztényszocialista képviselőjelölt is, nincs kizárva, hogy a keresztényszocialista párt ezt a kérdést politikailag is fontosnak fogja tartani és határozni fog felette.

Mit mond Bárczy?

Arra a bécsi tudósításra, hogy Neumayer polgármester egyelőre elhalasztotta budapesti látogatását, Az Est munkatársa ma délelőtt felkereste Bárczy István polgármestert, a ki szíves volt a következő felvilágosítást adni:

— Nem tudom — mondotta a polgármester — miért támadják meg Bécsben Neumayer-t, hiszen ezt a látogatást nem szántuk valami különösebb cécnak vagy tüntetésnek. Csak arról volt szó, hogy én meglátogattam a bécsi polgár-

mestert, a ki engem udvarias kurta levélben értesített, hogy nemsokára visszaadja a vizitet. Ez egy egyszerű udvariassági tény s igazán érthetetlen, hogy ezért a bécsi lapok nekimennek Neumayernek. Én különben nem sokat törődöm az egész dologgal; ha eljön a bécsi polgármester, megmutatom neki fővárosunk nevezetességeit, ha nem jön el...

A két Ház ülése

Október 3-ikán ül össze a Képviselőház

— Az Est tudósítójától. —

A ma reggeli lapok arról adtak hírt, hogy a képviselőház elnöke október negyedikére ülésre hívja össze a Házat. Ezzel szemben most félhivatalosan azt jelentik, hogy a képviselőház legközelebbi ülése hétfőn, október 3-án délelőtt 11 órakor lesz.

Ülést tart a jövő héten a főrendiház is. Ez az ülés a képviselőház ülése után, október 4-én délelőtt 11 órakor lesz. Mindkét Ház első-sorban a delegáció tagjait fogja megválasztani.

Nagy gyárégés a Váci-úton

— Az Est tudósítójától. —

Ma hajnalban négy óra felé hatalmas lángok csaptak fel a Váci-út 118. szám alatt lévő Lukács és Meitner-féle aszfalt és vegyitermékek gyártásával foglalkozó telepen. Csakhamar megjelentek a II., V., VI. kerületi és a központi tűzoltók, a kik Blaschnek Hugó tűzoltótiszt vezetésével teljes erővel hozzáláttak a tűz megfékezéséhez.

Mikor a tűzoltók megérkeztek, a hatalmas gyártelep középső része már egészen lángtengerben állott. A hol a tűz támadt, az egy U-alaku épületcsoport középső része, a mely mintegy harmincöt méter hosszú, földszintes, favázás épület. Ettől jobbra és balra egy ötven méter hosszú favázás raktár, illetve a kö-épületben levő gépház húzódik el. Így a tűz épp ott keletkezett, a honnan egyformán veszélylyel fenyegette a jobboldali raktárhelyiséget és a baloldali gépházat.

A középen, a hol a tűz támadt, vannak az aszfaltolvasztó kemencék. Itt hatalmas katlanok fölött forr a kátrány és az aszfalt, a melyek alá nappal és éjjel tüzelnek, szünet nél-

kül. Éjjel bezárják az olvasztót és a katlanok alatt ilyenkor kívülről szitják a tüzet. A munkás, a ki a tüzre rak, nem is látja az olvasztót, mert kívülről rak a tüzre.

Ma éjjel is így folyt a munka az olvasztóban. Minthogy a tűz az olvasztó tetőzetén csapott ki, bizonyosnak látszik, hogy az egyik kemencét tulhevitették. A kicsapó láng meggyújtotta a forró kátrányt a melytől aztán a favázás tető is csakhamar tüzet fogott.

Mikor a tűzoltók megérkeztek az U-alaku épületcsoport középső részét már egészen elborították a lángok. A veszedelem nemcsak magát a kátránygyárat fenyegette teljes elpusztulással, hanem a szomszédos Árboc-utca sarkán lévő Arnheim-féle pénzszekrénygyárat is, a melyre egész szikraeső esett le.

A tűzoltók csakhamar harminc sugárral támadtak a veszedelemre és emberfölötti erővel leküzdve a bűzös kátrányfüstöt, hat óráig elszigetelték a tüzet, nyolc óra negyvenöt perckor pedig teljesen eloltották. Az épületcsoport középső része teljesen leégett.

Oltás közben Székely Domonkos tűzoltó a tetőről a forró kátrányba esett és súlyos égési sebeket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

A TITKOS katonai egyezmény

Berlin, szeptember 30.
(Az Est tudósítójától.)

A Tageblatt hírt kapott konstantinápolyi tudósítójától, hogy Hakkí pasa nagyvezir tegnap aláírta a török-román katonai konvenciót. Az egyezmény arra kötelezi Romániát, hogy egész haderejével Bulgária ellen vesse magát, ha Törökországot megtámadná.

Eladták a tempelhofi mezőt

Berlin, szeptember 30.
(Az Est tudósítójától.)

A városi közgyűlésen éles kifakadások voltak a hadügyi kormány ellen, a mely a város megkérdezése nélkül, sőt egyenes kijátszásával áruba bocsátotta a tempelhofi mezőt. Reicke polgármester referálta az ügyet. Nagy felháborodást keltett az a leleplezés, hogy a hadügyminiszter már csak akkor közölte tervét a városi hatósággal, mikor az eladási szerződést aláírta.

— Ha nem porosz királyi államminiszter írta volna ezt a levelet, — így fakadt ki a polgármester — a melyben megkínálja a várost a vétellel, holott az eladás már megtörtént, akkor azt mondanám, hogy az a levél jezsuitáskodás!

Zugó helyeslés fogadta e szavakat. A közgyűlésen az az általános vélemény nyilvánult, hogy a birodalmi tanács meg fogja védeni a főváros érdekeit.

A nagy kölcsön

Khuen nyilatkozata

A hangulat Párisban

Bécs, szeptember 30.
(Az Est tudósítójától.)

A N. Fr. Presse mai száma gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök hosszabb nyilatkozatát közli a magyar kölcsönről. A miniszterelnök első-sorban hangsúlyozza, hogy a kölcsön nem politikai ügy és nem volt politikai ügy a francia kölcsön terve sem. Ezt a tervet egy bankcsoport vetette fel, még pedig ugyanaz, mely eddig is ellátta Magyarország hitelszükségletét. Ez a konzorcium elérkezettnek látta az időt, hogy Franciaországot is belevonja pénzügyi műveleteibe. Tehát ha még létre is jött volna a kölcsönügylet, ez nem lett volna ok arra a feltevésre, hogy Magyarország hűtlen lett régi barátaihoz. Viszont azonban nem fogják elfelejteni azt sem, hogy megint bebizonyosodott, hogy szükség esetén mégis a legbiztosabbak és a legjobbak a régi barátok.

Berlin, szeptember 30.
(Az Est tudósítójától.)

A Lokalanzeigernek jelentik Párisból: A francia kormány és a pénzügyi piac el volt rá készülve, hogy a magyar kölcsön Franciaország tőkeerejének mellőzésével mégis létre fog jönni, de meglepetést keltett az a gyorsaság és készség, a melylyel a német pénzügyi piac az osztrák bankcsoportokkal szövetségben tudott és még inkább a német birodalmi külpolitika vezetőjének energikus fellépése.

Érdekes megfigyelni a francia közvélemény kialakulását. A mai reggeli lapok egy része azt hangoztatja, hogy bizony okosabban és gyümölcsözőbben is fel lehetne használni a paragon heverő francia tőkét, semminkább a megszámlálatlan milliókat beleöli a kormány a földközi flotta szaporításába.

Ezzel szemben más lapok a mellett érvelnek, hogy jó nyomon jár a kormány, mikor nem választja külön a politikai szempontokat a gazdasági érdekektől. Így a Liberté is, a mely hangoztatja, hogy Franciaországnak semmi szüksége arra, régen túl van azon, hogy tetteivel legyen kénytelen bizonyosságot adni pénzügyi erejének és presztizsének nagyhatalmi állásáról. Csak a Combe-féle sajtó kel ki a kormány, különösen Pichon és Cochery ellen, a kiket ügyetlenséggel, gondatlansággal vádol és szembeállítja eljárásukkal Kiderlen-Wächter határozott fellépését, a mely fölöttébb figyelemreméltó jelenség.

Ha sürgősen kell Önnek egy férfi-, naruha, akkor vagy rendelészerűen készítve, vagy mérték után pontosan és jutányos árák mellett kapja Deutch F. Károly és Társa férfiszabóknál, Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 2.